

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 250/2026-43

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavných sťažnostiach sťažovateľov [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], zastúpených URBAN & PARTNERS s.r.o., advokátska kancelária, [REDACTED], proti postupu Okresného súdu Zvolen v konaní sp. zn. 9P/144/2024 (pôvodne sp. zn. 8P/234/2023) takto

rozhodol:

Ústavným sťažnostiam **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e:

I.

1. Sťažovatelia (otec a ním zastúpená maloletá) sa ústavnými sťažnosťami doručenými ústavnému súdu 1. apríla 2026, konania o ktorých boli spojené na spoločné konanie, domáhajú vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom súdu v rodinnoprávnom konaní.

II.

2. Sťažovateľ sa návrhom zo septembra 2023 domáha úpravy rodičovských práv a povinností k sťažovateľke, ktorá v tom čase mala jeden rok. Okresný súd uznesením zo septembra 2023 neodkladným opatrením upravil stretávanie sťažovateľa so sťažovateľkou na každú druhú sobotu a nedeľu vždy od 9.00 do 17.00 h. Toto uznesenie na odvolanie sťažovateľa a matky potvrdil krajský súd uznesením z decembra 2023. Okresný súd v marci 2024 po vykonaní pojednávania na návrh matky z dôvodu zmeny bydliska po začatí konania uznesením preniesol príslušnosť na Okresný súd Banská Bystrica, ktorému vec predložil v apríli 2024. Tento súd v júli 2024 na návrh matky z dôvodu návratu do pôvodného bydliska vrátil vec späť okresnému súdu, ktorý pojednávanie nariadené na september 2024 zrušil pre práceneschopnosť sudkyne.

3. Okresný súd uznesením z októbra 2024 zamietol návrh sťažovateľa z októbra 2024 na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým žiadal upraviť styk s ďalšou dcérou (16-ročnou). Proti tomu podal sťažovateľ odvolanie, ktoré zobral späť a krajský súd odvolacie konanie zastavil uznesením z decembra 2024. Okresný súd sa v decembri 2024 oboznámil s vyšetrovacím spisom (trestné oznámenie matky na sťažovateľa pre týranie blízkej a zverenej osoby), neodkladným opatrením v inom spore (sťažovateľovi bol uložený zákaz priblížiť sa k matke) a požiadal o súčinnosť viaceré subjekty. Neodkladným opatrením z februára 2025 na návrh matky uložil sťažovateľovi povinnosť platiť výživné na obe dcéry, ktoré na odvolanie sťažovateľa potvrdil krajský súd v júni 2025. Okresný súd pojednávanie v marci 2025 po vypočutí matky, sťažovateľa a staršej dcéry odročil na neurčito pre znalecké dokazovanie, na ktorom rodičia trvali. Súd uznesením z apríla 2025 pribral znalca, ktorému na vypracovanie posudku určil 100 dní a spis mu predložil po jeho vrátení z krajského súdu v júni 2025.

4. Sťažovateľ v auguste 2025 žiadal uložiť matke pokutu za nerešpektovanie neodkladného opatrenia o úprave styku so sťažovateľkou, na čo mu okresný súd uviedol, že to musí podať do prebiehajúceho konania o výkon neodkladného opatrenia. Sťažovateľ v septembri 2025 žiadal vo vzťahu k staršej dcére zastavenie konania alebo vylúčenie na samostatné konanie, čomu okresný súd uznesením z októbra 2025 nevyhovel. Sťažovateľ v októbri 2025 žiadal zrušiť neodkladné opatrenie o vyživovacej povinnosti, čo okresný súd zamietol uznesením z novembra 2025. Sťažovateľ v októbri a novembri 2025 žiadal súd o doručovanie písomnosti nielen jeho advokátovi, ale aj jemu, na čo mu súd opakovane odpovedal, že to podľa procesných predpisov nie je možné. Sťažovateľ v novembri 2025 žiadal súd o rozhodnutie o prednosti neodkladného opatrenia o úprave styku so sťažovateľkou pred neodkladným opatrením o jeho zákaze priblížiť sa k matke a zníženie výživného, na čo ho súd pre nezrozumiteľnosť vyzval uviesť, či žiada neodkladné opatrenie o výživnom zrušiť alebo nariadiť nové. Na to sťažovateľ uviedol, že je to návrh na zmenu výživného podľa zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, na čo súd oznámil advokátovi sťažovateľa, že toto podanie posúdil ako protinávrh určenia výšky výživného, o ktorom rozhodne vo veci samej.

5. Okresný súd po doručení znaleckého posudku uznesením z decembra 2025 uložil znalcovi tento posudok do 90 dní doplniť s tým, že má zodpovedať aj tie otázky, ktoré nie sú predmetom jeho odvetvia, pre čo má požiadať o súčinnosť konzultantov z potrebných odvetví a znovu odpovedať na tie otázky, pri ktorých si zamenil dcéry sťažovateľa. Okresný súd po rozhodnutí o viacerých návrhoch sťažovateľa doručil znalcovi spis v marci 2026, od ktorého si ho následne vyžiadal krajský súd pre rozhodnutie o odvolaní v inom konaní. Neodkladným opatrením z decembra 2025 nariadil sťažovateľom a matke rodinnú terapiu, ktoré krajský súd uznesením z februára 2026 zrušil pre zákaz sťažovateľa priblížiť sa k matke. Sťažovateľ v januári 2026 žiadal súd o vysporiadanie sa s jeho procesnými návrhmi, na čo súd pre nejasnosť podaní vyzval advokáta sťažovateľa tieto návrhy špecifikovať, čo advokát urobil vo februári 2026. Okresný súd uznesením z marca 2026 zamietol návrh sťažovateľa na zmenu neodkladného opatrenia o úprave styku so sťažovateľkou, rešpektujúc názor krajského súdu o platnosti zákazu sťažovateľa priblížiť sa k matke. Toto uznesenie krajský súd v apríli 2026 zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie okresnému súdu pre nedostatočné vysporiadanie sa s možnosťami asistovaného styku sťažovateľov tak, aby bol rešpektovaný zákaz sťažovateľa priblížiť sa k matke.

6. Sťažovateľ vo februári a marci 2026 opakovane namietal nezákonný postup, žiadal rozhodnúť vo veci a odstrániť procesné chyby, na čo mu súd uviedol, že proti staršej dcére sa konanie vedie na návrh matky a nie je podmienené jeho súhlasom, a pojednávanie nariadi až po skončení znaleckého dokazovania, na nariadenie ktorého tiež nie je potrebný jeho súhlas. Sťažovateľ v marci 2026 doručil súdu výpoveď plnej moci advokátovi, ktorý v apríli 2026 podal ústavnú sťažnosť. Okresný súd v marci 2026 zamietol návrh sťažovateľa postúpený v ten istý mesiac krajským súdom na zmenu neodkladného opatrenia o vyživovacej povinnosti. V apríli 2026 súd nevyhovел návrhu sťažovateľa z marca 2026 na vstup občianskeho združenia do konania.

III.

7. Sťažovatelia namietajú, že konanie nie je ani po dvoch rokoch a siedmich mesiacoch od jeho začatia právoplatne skončené, hoci ide o prioritné konanie, ktoré bolo zaťažené prenášaním miestnej príslušnosti a doplňovaním znaleckého dokazovania. Takýto postup sťažovatelia považujú za neefektívny a nesústreďený a v rozpore s požiadavkou nastolenia ich právnej istoty.

8. Okresný súd navrhuje ústavnej sťažnosti nevyhovieť. Hoci ide o poručenské konanie, tak v nadväznosti na správanie rodičov nemôže mať požiadavka rýchlosti prednosť pred zistením skutočného stavu. Sťažovateľ okrem klasických návrhov podáva rôzne námietky, sťažnosti, s ktorými sa súd musí oboznámiť, a pokiaľ o nich nerozhodne, tak upovedomuje sťažovateľa o spôsobe ich vybavenia. Súd sa musí oboznamovať s rozhodnutiami v iných konaniach tých istých účastníkov, ktoré súvisia s namietaným konaním. K tomu sťažovatelia uviedli, že zotrvávajú na neefektívnom postupe okresného súdu a neprimeranej dĺžke prioritného konania.

IV.

9. Účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu (I. ÚS 145/03, I. ÚS 142/03, I. ÚS 19/00). Namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa skúma s prihliadnutím na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Prihliada sa aj na význam sporu pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02).

10. Poručenské veci tvoria bežnú časť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. Preto vec sťažovateľov nemožno hodnotiť ako právne zložitú. Vykazuje však vyššiu mieru skutkovej zložitosti. Príčinou je potreba znaleckého dokazovania z viacerých odvetví pre zistenie najvhodnejšej formy starostlivosti o maloleté. V nadväznosti na závery znaleckých posudkov z trestných konaní k osobnostiam rodičov, no najmä záver o nie priaznivom psychickom a fyzickom stave staršej dcéry, treba len súhlasiť s potrebou zistenia aktuálneho stavu znalcom. Príčinou sú aj ďalšie, nielen nesporné konania totožných účastníkov (spor o ochranu osobnosti, trestné konania) súvisiace s namietaným konaním, čo odôvodňuje potrebu pripájania spisov a oboznámenie sa súdu s rozhodnutiami v týchto konaniach.

11. Rýchlosti postupu okresného súdu možno vytknúť jedinou nečinnosť, a to na začiatku konania (od vrátenia veci z krajského súdu do nariadenia prvého pojednávania) trvajúcu dva mesiace. Nasledujúce úkony súdu boli plynulé, navzájom a na podania účastníkov efektívne nadväzujúce. Efektívnosti postupu okresného súdu nemožno nič vytknúť. Nemožno mu pričítať predĺženie konania o tri mesiace v súvislosti s prenesením príslušnosti ešte pred začatím dokazovania. Išlo

o okolnosť vyvolanú zmenou bydliska sťažovateľky. Napriek zodpovednosti súdu za činnosť znalca mu nemožno pričítať predĺženie konania o dobu vypracovania dodatku k znaleckému posudku. Už vo výroku prvého uznesenia súd poučil znalca o možnosti požiadať o súčinnosť konzultantov, čo znalec nevyužil a konštatoval nemožnosť zodpovedať otázky patriace do týchto odvetví. Súd nemôže zodpovedať ani za to, že znalec si pri niektorých odpovediach zamenil dcéry sťažovateľa. Súd znalcovi určil lehoty primerané vyťažnosti znalcov a o návrhoch účastníkov rozhodoval aj počas čakania na posudok a jeho dodatok. Okresnému súdu nemožno pričítať zrušenie uznesenia z marca 2026 o zamietnutí návrhu sťažovateľa na zmenu neodkladného opatrenia, keďže okresný súd popri svojom názore o nevyhnutnosti účasti matky pri styku sťažovateľov vzhľadom na nízky vek sťažovateľky rešpektoval v tom čase záväzný názor krajského súdu z uznesenia o zrušení výchovného opatrenia, že zo zákazu sťažovateľa priblížiť sa k matke nebola pre styk sťažovateľov určená výnimka.

12. Sťažovateľ svojím správaním neprispieva k rýchlemu rozhodnutiu vo veci. Hoci procesná aktivita sťažovateľa nezavahuje súd povinnosti postupovať tak, aby vec čo najrýchlejšie rozhodol, pri podávaní návrhov a odvolaní musí sťažovateľ rátať s tým, že o čas na rozhodnutie o nich sa konanie predĺži. Sťažovateľ opakovane podáva návrhy a žiadosti nesmerujúce k rozhodnutiu vo veci, žiadosti o zmenu sudkyne, súbežné doručovanie písomností, nesúhlasy s procesným postupom súdu týkajúcim sa nariadenia znaleckého dokazovania a konania aj vo vzťahu k staršej dcére, hoci aj on trval na znaleckom dokazovaní a ako prvý žiadal neodkladné opatrenie o úprave styku so staršou dcérou. Napriek tomu, že s výnimkou posledného mesiaca bol zastúpený advokátom, sám podával nezrozumiteľné podania, na ktoré mu súd promptne a vecne odpovedal.

13. Čo sa týka významu konania pre sťažovateľa, treba zohľadniť, že po začatí konania okresný súd neodkladným opatrením upravil styk sťažovateľov. To, že tento sa fakticky nerealizoval, je dôsledkom hlbokého konfliktu medzi rodičmi, ktorý vyústil do zákazu sťažovateľa priblížiť sa k matke, čo po dobu dva a pol roka malo za následok, že sa sťažovateľ so sťažovateľkou nestýkal. Osobitne treba zohľadniť, že z uznesenia krajského súdu z apríla 2026 v dôsledku dlhodobej nefunkčnosti úpravy styku sťažovateľov plyní pre okresný súd pokyn aktívne skúmať možnosti zmeny úpravy ich styku tak, aby bol aspoň v minimálnom rozsahu reálne zabezpečený. Okresný súd tak musí v súčasnosti rozhodnúť o styku sťažovateľov spôsobom rešpektujúcim zákaz sťažovateľa priblížiť sa k matke. Preto možno dôvodne predpokladať, že v blízkej budúcnosti bude upravený styk sťažovateľov reálne vykonateľným spôsobom. Pre sťažovateľa je podstatou namietaného konania faktická realizácia styku so sťažovateľkou, ktorá bude v blízkej budúcnosti čiastočne odstránená neodkladným opatrením. Osobitnosť namietaného konania zodpovedá aj postup okresného súdu, ktorý je plynulý a efektívny, smerujúci k rozhodnutiu v súlade s najlepším záujmom maloletých. Preto len samotná dĺžka konania, hoc vyžadujúceho si výnimočnú rýchlosť, neodôvodňuje porušenie práv sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote. Preto nebolo ústavným sťažnostiam vyhovené.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. mája 2026

Robert Šorl
predseda senátu